

The role of Bukovynian doctors in the medical science and hospital practices establishment and development has been outlined. The article investigates the functioning of Bukovyna medical institutions, the opening of which falls on the period under review, it; characterizes their administration staff, changes in the structure, material and technical condition of individual hospitals and statistics on population death rates.

Key words: Bukovyna, medical assistance, regional parliament, hospital, illness, hospital bed.

Стаття надійшла до редколегії
19.12.2014 р.

УДК 94 (477.82) «1920/1921»: 321

Інна Гуцалюк

Проекти законодавчих змін уряду УНР у сфері державного управління в ході підготовки та проведення повстанської операції на Волині (1920–1921 рр.)

У статті схарактеризовано низку законопроектів та нормативно-правових актів, які розроблені урядом УНР в екзилі; акцентовано увагу на тих, що лягли в основу проведення повстанської операції на Волині кінця 1921 р. і, як її наслідок, точкового відновлення української влади на її території. Зауважено на тому, що більшість із них стосувалися сфери суду, судочинства, правоохоронного апарату, мережі в'язниць тощо. Проаналізовано способи відновлення цих державних установ у регіоні, а також указано шляхи добору осіб на вакантні посади державної служби. З'ясовано, що повстанський суд був ключовим в процесі судочинства. Доведено, що неможливість утвердження українських національних органів влади на Волині зумовили такі фактори, як незначне фінансування, нечисленний кількісний склад військ, несприятливі погодні умови й загальна зовнішньополітична ситуація.

Ключові слова: законопроект, нормативно-правовий акт, мирові суди, з'їзди мирових суддів, окружні суди, повстанських суд, Волинь.

Постановка наукової проблеми та її значення. У вітчизняній історії період національно-визвольних змагань 1917–1921 рр. проступив таким, що заклав умови для створення незалежної Української держави. У разі, коли з березня 1917 – до початку 1919 рр. самостійницькі спроби Української центральної ради, Гетьманату П. Скоропадського, Директорії Української Народної Республіки (УНР) стали більш-менш успішними, то вже з кінця 1920 р. – остання, насамперед у наслідок несприятливих зовнішньополітичних умов, змушена була залишити територію України й відбутися в Польщу. Звідти юрисконсультський відділ її уряду розробляв законопроекти та нормативно-правові акти щодо відновлення роботи низки державних установ. Зокрема, більшість із них стосувалися сфери судів і судочинства. Адаже в умовах запланованого повстання (другого Зимового походу Армії УНР) їхнім основним завданням було якнайшвидше відновити законність і правопорядок на місцях. Нині означена ділянка державного механізму «Другої» УНР в історико-правовому аспекті є недостатньо вивченою. Особливо це стосується проблеми способу відновлення роботи судів на Волині як тодішнього територіального осередку українських повстанських сил.

Аналіз досліджень цієї проблеми. На сьогодні окреслена історико-правова проблема регіону належним чином не вивчена науковцями та не розкрита в історичній літературі. Тому основу фахової статті склали архівні документи. Зокрема, законопроекти, різноманітні нормативно-правові акти (закони, накази, постанови, інструкції тощо) та зміни до них виявлені дослідницею у фонді 2208 (Міністерство юстиції Української Народної Республіки) Центрального державного архіву вищих органів влади та управління України (далі – ЦДАВО України) [15–16]; матеріали віднайдені у фондах 3766 (Міністерство закордонних справ Української Держави) і 4465 (Колекція окремих документів та матеріалів українських націоналістичних емігрантських установ, організацій та осіб) цього ж архіву розкривають питання діяльності судової гілки влади в краї, а також містять оцінку волинськими діями повстанських загонів, подібні до неї відзиви віднайдені в замітках української емігрантської преси [17–18]. Окремі точні фактичні та статистичні дані про Волинь були виокремлені автором з історичної наукової літератури радянської доби [3–4]. Послідовність ходу воєнних

операцій у краї прослідковано за допомогою сучасного історичного нарису про вітчизняне воєнне будівництво ХХ ст. [1]. Деякі історичні фрагменти щодо законодавчого підґрунтя роботи судової влади означуваного періоду взято з фахової статті І. Гуцалюк [2].

Мета й завдання статті – дослідити законопроекти та чинні нормативно-правові акти у сфері судів й судочинства, а також щодо функціонування державного апарату загалом упродовж 1920–1921 рр.; з’ясувати результативність їх практичного застосування в ході повстанської операції на Волині кінця 1921 р.

Виклад основного матеріалу й обґрунтування отриманих результатів дослідження. У ході українсько-польського союзу, який виник на підставі військової конвенції від 24 квітня 1920 р., конститутивними документами, що сприяли відновленню української національної влади на території, яка звільнялася від ворожої окупації, у тому числі й Волині, були Закони уряду УНР від 25 червня 1920 р. і 24 вересня 1920 р. Перший із них установлював цивільні прифронтові комісаріати (далі – ЦПК). Вони діяли при штабах армій, дивізій та рівних із ним військових груп та були підпорядковані особливому відділу Міністерства внутрішніх справ (далі – МВС). Комісаріати негайно оголошували про відновлення влади УНР і діяльності всіх державних та громадських установ на підконтрольній їм території, а також добирали професійні кадри для тимчасового виконання обов’язків у вказаних установах [6, арк. 1, 5; 7 арк. 4].

Згідно з другим Законом прифронтові комісари, а також і начальники повітів брали на себе обов’язок і відповідальність за відновлення судових та тюремних установ на підвладній їм території. Тоді означені інституції були скликані та діяли у своєму останньому складі часу «Другої» УНР. У разі, коли посади мирових суддів та судових слідчих лишалися вільні, їх заповнювали, залучення осіб із кадрового резерву; на посади мирових суддів призначав місцевий з’їзд цих суддів, а судових слідчих – окружний суд. Проте, окрім них, існували також такі вакантні посади, як судді окружного суду та особи прокурорського догляду. Спосіб добору кандидатів на вказані посади ще не був розроблений; утім, інформувалося про те, що залучення сторонніх осіб до виконання їхніх обов’язків заборонялося навіть тимчасово, а також уводилося табу для комісарів або начальників повітів на будь-який вплив щодо діяльності органів судової влади загалом [6, арк. 13, 26].

На приведення в чинність цих законів урядом закладено немалий кошторис. Так, у розпорядження Міністра внутрішніх справ надано кредит на суму близько 10 млн крб. Окрім цього, із метою правильного добору кадрів на зазначені посади місцева влада уповноважувалася завести анкету на кожного з кандидатів та провести перевірку на благонадійність до української влади й на належність професійних і моральних якостей кожного кандидата на посаду. Анкетування та результати місцевої перевірки направлялися до військового керівництва щодо вирішення питання остаточного затвердження претендентів на посади [6, арк. 13, 26]. Уперше на практиці дію цих законів можливо простежити в околицях Кам’янець-Подільського й щодо відновлення діяльності окружного суду цього міста. Так, на підставі Закону від 24 вересня 1920 р. до нього тимчасово були призначені Е. Троїцький і В. Бурковський як заступники (товариші) голови суду, А. Дорошович, О. Хоменко, О. Міхневич, В. Собічевський, В. Слюсарів, Є. Вікул, Б. Стовік, В. Гловацький, В. Шабліовський, І. Соболів, П. Папмель, О. Раєвський та В. Нікольський – членами окружного суду; Д. Водоп’янів, О. Голуб, С. Максимов – судовими слідчими; О. Німандер – товаришем прокурора цього суду й К. Марків – дільничим мировим суддею Кам’янецької судово-мирової округи. На той час найбільша увага в здійсненні судочинства надавалась адміністративній галузі права [6, арк. 13, 26].

Улітку 1920 р. судова влада була відновлена в губернському центрі Волині згідно з наказом К. Лоського – головного комісара уряду УНР, а також на підставі постанови про порядок поновлення влади УНР у місцевостях України, звільнених від більшовицької окупації. Так, до складу Житомирського окружного суду введено Тюменіва – колишнього судового слідчого 2-ї дільниці Житомирського повіту, Турика – колишнього товариша прокурора того ж суду, а судьями цього суду стали Рожнятовський – колишній мировий суддя Житомирської судово-мирової округи, Педаїв – колишній суддя Київської судової палати; судьями з адміністративного права призначено Кедрина – колишнього члена Київської судової палати, Обаріуса – колишнього помічника секретаря Житомирського окружного суду [16, арк.11].

У кадровому резерві на посадах суддів і працівників апарату судів перебували фахівці (штатні й сумісники) уже неіснуючого Луцького окружного суду. Так, відповідно до перевірки в списку «запасних» визначено П. Подборського – колишнього мирового суддю Рівненського округу. Згідно із зібраними відомостями його схарактеризували «при бездоганних моральних якостях, володінні ста-

течними правничими знаннями, достатньою енергією, вельми коректного і товариського» [13, арк. 1, 4]. В. Стокаліча – судового слідчого 4-ї дільниці Рівненського повіту, а згодом – секретаря прокурора Луцького окружного суду описано, як такого, що «закінчив юридичний факультет Харківського університету, опісля отримав секретарський досвід при прокурорі Вітебського окружного суду» [14, арк. 2, 8 зв.]. Щодо О. Туркевича – мирового судді ковельського з'їзду мирових суддів, а пізніше – завідувача ковельською судово-мировою дільницею, – повідомлялося, що той «володіє досить правильними знаннями і досвідченістю у вирішенні судових справ; на з'їзді мирових суддів він користувався репутацією гарного працівника і з морального боку людина цілком певна» [15, арк. 6].

В екзилі уряд не оминула проблема пенсійного забезпечення й виплати заробітної плати працівникам державного апарату, а найперше – суддям. Так, до департаменту державної скарбниці Міністерства фінансів УНР надійшов прохальний лист від К. М. Бонч-Богдановського – колишнього голови Луцького окружного суду – про збільшення йому пенсійних виплат до 8 тис. крб на рік [5, арк. 1]. Загалом виплати працюючим службовцям державного апарату здійснювалися відповідно до наказу головного комісара уряду УНР від 29 травня 1920 р. й ураховували відсоток інфляції українського карбованця. Зокрема, в адміністративній галузі державного апарату дозволялося видавати урядовцям усіх відомств щомісячні аванси на утримання в таких квотах: для урядовців четвертого класу – 10 тис. крб; п'ятого – 8 тис. крб; шостого – 6 тис. 500 крб; сьомого – 5 тис. крб; восьмого – 4 тис. крб; дев'ятого – 3 тис. крб [16, арк. 10 зв.].

Особливо гостро нове законодавство ставило питання щодо знання та вільного володіння державною мовою, адже урядовці, які впродовж чотирьох місяців з дня початку роботи установи не вивчили української мови, уважалися противниками української державності й підлягали усуненню від служби без попередження [16, арк. 10 зв.].

Указані вище нормативні-правові акти надавали місцевій владі ширші повноваження щодо відновлення діяльності тюремних закладів. Так, у випадку відсутності тюремної адміністрації, комісар або начальник повіту її негайно організовував, про що й повідомляв губернського тюремного інспектора. На місцеву владу покладався обов'язок визначити загальний кошторис утримання в'язниць, а про питання екстреної видачі грошей цим закладам повідомляли військове керівництво [6, арк. 13, 26].

Мережа тюремних закладів у краї швидко відновлювалася, оскільки після повернення до краю польсько-українських військ можна констатувати повну деморалізацію військових сил УНР. Українська армія, а також звичайні злочинці грабували цивільне населення, забирали худобу, сало, збіжжя тощо, тому на Волині криміногенна ситуація наростала все більше [17, арк. 11]. Окрім того, подальше ведення бойових дій, виходячи позицій, які займали більшовицькі війська, стало неможливим і для польської сторони. Ураховуючи військово-політичну обстановку осені 1920 р., поляки пішли на примирення з радянським противником, а уряд Директорії залишив Україну [1, с. 86]. Тому українці як третя сторона міжнародних перемовин не враховувалася двома іншими воюючими сторонами. 12 жовтня 1920 р. у м. Ризі підписано польсько-радянське перемир'я. Згідно з ним від України до Другої Речі Посполитої відходила частина Волині, а саме: Володимир-Волинський, Дубенський, Ковельський і Луцький повіти повністю, Ровенський – 99 % повітової території (окрім Сарн), Кременецький – 93 %, Острозький – 47 % , Овруцький – 10 %, Новоград-Волинський – 3 % [4, с. 92]. Означені території від 18 березня 1921 р. – дня підписання Ризького миру – де-юре стали складовою частиною Другої Речі Посполитої. Ризький мирний договір між Польщею, з одного боку й УСРР і РСФРР – з іншого став фактичним визнанням УСРР Францією та Великою Британією, що засвідчило поразку Української революції 1917–1921 рр.

Однак на території радянської частини Волині залишилися військові сили, які бажали продовжити боротьбу за незалежність Української держави. У лютому 1921 р. під Києвом відбувся з'їзд їхніх отаманів. На ньому розроблено загальний план боротьби: затверджено систему дрібних загонів, як найбільш рухомих й страшних для ворога, а також особистий терор проти більшовицьких комісарів. Ці підпільні воєнні дії проводились із невеликим успіхом, проте наводили паніку на керівників і деморалізували Червону армію [18, арк. 17]. Знаючи про такі наміри українських сил, Раднарком України й ЦК КП(б)У ще на початку грудня 1920 р. затвердили та розіслали на місця «Коротку інструкцію по боротьбі з бандитизмом на Україні». Нею на практиці більшовицький режим в Україні керувався впродовж 1920-х років.

Українська військова сторона повідомила громадськість про початок великого народного постання вже на початку листопада 1921 р. [18, арк. 68]. Того ж місяця волинський кордон був переповнений повстанцями; за їхніми свідченнями, «Волинь у військовому значенні не являла нічого; регулярних військ майже не було, усі села були вільні від більшовиків. Останні скупчилися тільки по деяких містах і містечках» [18, арк. 86]. Під час Листопадового рейду українські частини діяли на Волині рішуче; насамперед вони ліквідували стратегічні залізничні комунікації. Так, вони підірвали міст на колії Коростень–Київ. Місцеве населення активно допомагало українським підпільним бійцям; найбільша їх кількість сприяла боям у районі Корця, де їх підтримало близько 2 тис. селян [18, арк. 80, 81].

Протягом перших двох декад листопада 1921 р. простежено й відновлення діяльності українських національних органів влади. Як зазначено вище, ще від червня 1920 р. Директорією УНР була розпочата практика встановлення тимчасових комісаріатів. Під час Листопадового рейду 1921 р. ці військові інституції з необмеженими повноваженнями повторно діяли під особливим контролем МВС Ради Міністрів (далі – РМ). Вони організовувалися при штабах армій, дивізій та інших рівних із ними військових груп із метою встановлення й відновлення влади УНР в усіх галузях державного життя на території України та Волині, зокрема. Восени 1921 р. встановлення української влади проектувалося в таких межах: 1) із початку повстання й аж до того часу, коли військова влада перейде до командира групи повстанського війська; 2) із часу, коли влада військова перейшла до командира групи повстанського війська, до часу, коли цю владу обійме регулярна армія УНР; 3) час, коли владу візьме регулярна армія УНР [8, арк. 12–12 зв., 15–15 зв.].

Місцеві судові відомства, на відміну від місцевої адміністрації й самоуправління, відразу відновили діяльність на Волині через оголошення комісара (начальника повіту) [5, арк. 13]. На першому етапі Листопадового рейду встановився найпростіший т. зв. «повстанський суд». Він існував при кожному окремому повстанському загоні в складі 3-х членів загону під головуванням старшини та 2-х членів, обраних із місцевого населення. Цей суд розпочинав справи тільки з наказу командира окремого загону [8, арк. 12–12 зв., 15–15 зв.].

У міру контролю території Волині українським військом мала розпочати діяльність і загальна місцева юстиція. Восени 1921 р. юрисконсультський відділ уряду УНР розробив законопроект про відновлення судової влади на контрольованій території. Згідно з ним усі нормативно-правові акти більшовиків визнавалися незаконними, голови окружних судів і голови з'їздів мирових судів створювали комісії для розгляду карних, цивільних та нотаріальних справ; слідчі дії в них проводила прокуратура [8, арк. 12–12 зв., 15–15 зв.].

У поясненні до законопроекту про відновлення чинності органів судової влади УНР указано, що відновлення порядку чинності судових установ найбільш доцільно покласти на орган адміністративної влади. Окрім цього, на покриття витрат при відновленні органів судової влади, а також на облаштування й омеблювання помешкань для цих органів, їхні канцелярські та дорожні видатки планувалося відпустити з коштів Державної скарбниці близько ста мільйонів гривень. Їх асигнував Закон від 31 жовтня 1920 р. про призначення й вибори мирових суддів та про утворення тимчасових відділів окружного суду в повітах. Утім, гроші до видачі були чітко фіксованими, оскільки лише міністр юстиції Багриновський на власний розсуд і в міру дійсної потреби мав право відпускати з указаних коштів для кожної відновленої інституції необхідні суми [7, арк. 2–2 зв., 4].

У карних справах діяв Надзвичайний військовий суд [7, арк. 2–2 зв., 4]. У своїй діяльності він керувався приписами Закону «Про надзвичайний військовий суд», а також загальною судовою практикою й звичаєвим правом, зважаючи, що «це не суд помсти, а суд правди та милості». Вирок суду затверджував командир окремого повстанського загону; жодні скарги не припиняли виконання присуду. Останній із зазначенням дня, місця, імені злочинця, кваліфікації злочинця заносилися в окрему книгу повстанського загону [8, арк. 12–12 зв., 15–15 зв.].

У своїй роботі комісаріати також спиралися на міцну законодавчу базу щодо відновлення місцевої адміністрації, самоуправління та правоохоронних інституцій. Ще у квітні 1921 р. МВС РМ розроблено проект Закону «Про встановлення корпусу жандармерії» [9, арк. 8–8 зв.]. У червні 1921 р. такий законопроект пропрацьований для інституту земств і сільського самоврядування [11, арк. 2]. У жовтні 1921 р. затверджено статут для Всеукраїнської спілки діячів місцевих народних самовря-

дувань [12, арк. 6–6 зв]. Так, поліція мала відновити свою роботу на підставі вказаного законопроекту. Згідно з ним корпус комплектувався з мисливців, рекрутів і мобілізованих; ці службовці перебували на чинній військовій службі. Очільником корпусу жандармерії був міністр внутрішніх справ, а командиром корпусу – один із його товаришів. Корпус виконав обов'язки колишньої народної міліції у таких напрямках як загальний, карно-розшуковий, а також обов'язки відділів охорони залізниць, портів, річок, кордонів і військової залізниці тощо. У здійсненні своїх повноважень жандармерія підлягала відповідній адміністративній та судовій владі [9, арк. 8–8 зв.].

Обсяг діяльності народних самоврядувань (волосного, повітового, губернського) у справах юстиції визначений у напрямі організації загальнодоступної юридичної допомоги, а саме консультацій, оборони в суді, переведення в життя судових постанов, догляд за місцями ув'язнення тощо [11, арк. 2]. Окрім цього, українською владою сплановано відновлення громадського мирового суду як сільського суду, тобто на зразок раніших копних і коморних судів. Схеми організації цього суду та обсяг його повноважень розробило Міністерство юстиції як відповідь на запит департаменту місцевого самоврядування уряду [10, арк.1].

Проте тактика українських військових сил з організації опору дрібними загонами не змогла успішно й довго протистояти добре організованому, порівняно з українським, радянському війську. 17 листопада 1921 р. армія Ю. Тютюнника була розбита в районі с. Базара кінним корпусом Г. Котовського. Однак серед волинян не згасло прагнення до повалення більшовицького режиму й будівництва власної державності. За даними «Українпрес», С. Петлюра й далі уособлювався в очах усього населення з національним героєм, яке порівнювало його з Гарібальді, Лінкольном і Вашингтоном [18, арк. 88]. Тому після тютюнниківського рейду волинські офіцери швидко створили в підпіллі Волинську повстанську армію. Вона діяла на окресленій території до кінця 1922 р. [3, с. 550, 599, 601].

Висновки та перспективи подальшого дослідження. Підбиваючи підсумок, можна зробити висновок, що система законопроектів і нормативно-правових актів Директорії УНР діяла на Волині за новою схемою, яка повністю відкидала шаблон Російської імперії. Практичні дії щодо налагодження діяльності українських національних органів влади на повстанській території здійснювала Рада міністрів. Їхні нормотворчі акти насамперед сприяли відновленню правосуддя за допомогою повстанського суду, а згодом – кількісному збільшенню місцевих судових органів у краї, розширенню їх штатного забезпечення. Утім, варто констатувати той факт, що в 1920 р. мирові суди та з'їзди мирових суддів краю не могли виконати свої завдання повністю мірі щодо охорони суспільного й державного ладу, прав і законних інтересів фізичних та юридичних осіб, а також забезпечити належний захист усіх форм власності. Тому в ході повстання 1921 р. лише робота повстанських, а також надзвичайних військових судів засвідчила свою ефективність. Проте на заваді їхньої повноцінної діяльності стала наростаюча хитка політична й соціально-економічна ситуація в країні, спричинена воєнними подіями, а також несприятливою зовнішньополітичною атмосферою. У подальшому свого дослідження потребують питання утвердження та діяльності українських національних органів влади на Волині, їхні здобутки й прорахунки в ході другого Зимового походу Ю. Тютюнника та більш детального показу сприйняття повстанських змін країнами.

Джерела та література

1. Військове будівництво в Україні у XX столітті : іст. нарис, події, портрети / О. І. Уткін [та ін] ; голова редкол. О. І. Кузьмук. – К. : Вид. дім «Ін Юре», 2001. – 448 с.
2. Гуцалюк І. О. Суд та судочинство в Західній Волині за «Другої» Української Народної Республіки / І. О. Гуцалюк // Гілея : наук. вісн : зб. наук. пр. – К., 2012. – Вип. 60 (№5). – С. 69–76.
3. Лихолат А. В. Розгром націоналістичної контрреволюції на Україні (1917–1922 рр.) / А. В. Лихолат. – К. : Держ. вид-во політ. л-ри УРСР, 1955. – 662 с.
4. Мельник І. Г. Боротьба трудящих за відновлення і зміцнення радянської влади на Волині у 1920 році / І. Г. Мельник // Наукові записки : Серія суспільних наук. – Житомир : Вид-во Житомир. держ. пед. ін-ту ім. І. Франка, 1957. – Т. 6. – С. 72–98.
5. Центральний державний архів вищих органів влади та управління України (далі – ЦДАВО України), ф. 2208, оп. 2, спр. 15, 11 арк.
6. ЦДАВО України, ф. 2208, оп. 2, спр. 49, 44 арк.
7. ЦДАВО України, ф. 2208, оп. 2, спр. 226, 4 арк.
8. ЦДАВО України, ф. 2208, оп. 2, спр. 231, 15 арк.
9. ЦДАВО України, ф. 2208, оп. 2, спр. 240, 10 арк.

10. ЦДАВО України, ф. 2208, оп. 2, спр. 243, 1 арк.
11. ЦДАВО України, ф. 2208, оп. 2, спр. 245, 4 арк.
12. ЦДАВО України, ф. 2208, оп. 2, спр. 259, 7 арк.
13. ЦДАВО України, ф. 2208, оп. 3, спр. 140, 26 арк.
14. ЦДАВО України, ф. 2208, оп. 3, спр. 170, 15 арк.
15. ЦДАВО України, ф. 2208, оп. 3, спр. 190, 8 арк.
16. ЦДАВО України, ф. 2208, оп. 4, спр. 5, 76 арк.
17. ЦДАВО України, ф. 3766, оп. 1, спр. 177, 13 арк.
18. ЦДАВО України, ф. 4465, оп. 1, спр. 1029, 93 арк.

Гуцалюк Інна. Проекты законодательных изменений правительства Украинской Народной Республики в сфере государственного управления в ходе подготовки и проведения повстанческой операции на Волыни (1920–1921 гг.). В статье охарактеризован ряд законопроектов и нормативно-правовых актов, которые были разработаны правительством УНР в изгнании; акцентируется внимание на тех, что легли в основу проведения повстанческой операции на Волыни конца 1921 г. и, как ее следствие – точечного восстановления украинской власти на ее территории. Замечено, что большинство из них касались сферы суда, судопроизводства, правоохранительного аппарата, сети тюрем и т. д. Проанализированы способы восстановления этих государственных учреждений в регионе, а также указаны пути отбора лиц на вакантные должности государственной службы. Выяснено, что повстанческий суд был ключевым в процессе судопроизводства. Доказано, что невозможность утверждения украинских национальных органов власти на Волыни обусловила такие факторы, как незначительное финансирование, немногочисленный количественный состав войск, неблагоприятные погодные условия и общая внешнеполитическая ситуация.

Ключевые слова: законопроект, нормативно-правовой акт, мировые суды, съезды мировых судей, окружные суды, повстанческих суд, Волынь.

Gutsaliuk Inna. The Project of Legislative Changes of the Ukrainian People's Republic Government in the Sphere of State Administration in the Course of Preparation and Conducting the Rebel Operation on the Territory of Volyn (1920–1921). A number of draft laws and normative legal acts developed by the Ukrainian People's Republic government in exile have been characterized in the article; those of them, that became the basis of conducting the rebel operation on the territory of Volyn at the end of 1921 and caused the pointed renewal of the Ukrainian power on its territory, have been emphasized. The fact that most of them touched the sphere of courts, legal proceedings, law-enforcement apparatus, the system of prisons and etc. has been noticed. The attempts to renew these state bodies in the region have been characterized; the ways of selecting people for the vacant positions in the public service have been pointed out. It has been found out that the rebel court was the key one in the process of legal proceedings. It has been proved that the impossibility of the Ukrainian government bodies' consolidation was caused by the numerous factors such as insignificant financing, not numerous army, adverse weather and the general foreign policy situation.

Key words: draft law, normative legal act, magistrate's court, magistrates' congress, district courts, rebel court, Volyn.

Стаття надійшла до редколегії
22.12.2014 р.

УДК 94(477.83/.86):241.83-05571

Ольга Маслій

Діяльність Згромадження сестер-мироносиць у 1914–1946 рр.

У статті досліджено передумови створення та історичний розвиток жіночого чернечого Згромадження сестер-мироносиць на території Галичини. Основну увагу приділено висвітленню діяльності спільноти мироносиць в умовах двох світових воєн. Описано процес ліквідації чернечого життя сестер-мироносиць із приходом радянської влади.

Ключові слова: згромадження, статут, монахиня, Станіславівська єпархія, чернецтво.